

השיר והשר

שוב — שיא. ימי פרסום הספר
הלבן של תרצ"ם. גזרות העליה הן
קרקע. מתיחות בארץ. הפגנות. פעי
לות של כלל ושל פרט. פגישות חשאי
וליצוד בלינצ'סקי ובפוי — אין.

והנה גליון צתון של ערב־שבת.
שירי של דוד שמעוני נגד קצבות
הספר־הלבן. בפגישות איש עם רעהו
שומע אתה עוד בו בית: „קוארז“
לא עברו ימים מרובים והשיר נקרא
בקול במסיבות בפגישות — הביטוי
הממצה של תגובה לסגירת שפרי
הארץ: „מפתח ביתנו גבתם — נפ
רוץ בכל סדק בלי־פחד! / ואם מדמי
זו יאדם כל שביל ביהודה ומשעול /
עוד ממרום הרי־שאל נחה בפרקנו
הצול / אין ימח שם הספר. ושם
מחברו גם יחד...“

לא עברו אלא ס"ז שנה מאז: מה
ערך היום לספר־המעלהלבן. מי יז
כיר היום שמו של מלקולם מקדונלד
מחברו — „ימח שם הספר. ושם מחב
רו גם יחד!...“

לפני שנתיים. בשליחות העורך פני
תי בדחילו ורחימו לנוהלי ברחוב שני
קין שבת־לאביב. נכנס לביתנו. עולה
במצלות. נוקש בדלת: המשורר.

כשעתיים ערכה השיחה. ובסיום בקי
שני: לפני שתמסור דבריך לדאוס.
מבקש אני לקראם. לאחר שנים־שלושה
ימים פגישה שנית. הוא קרא בפיו
דברים שכתבתי: שאלות ותשובות.
רשימת־פגישה למדור „יוצרים על יצי
רותיהם“. והנה שקף עיניו אלי ר

אמר: לאו. אין דמיון לביאליקו
תמהתי. הוא הסביר. בסוף רשי
מתי כתבתי: „עם פטירתו של ח"נ
ביאליק תמזו רבים: על מי תפול
האדרת עתה? ונתנו הכל עיניהם ב
דוד שמעוני“. הוא בקשני למחוק
את הקטע המדמה אותו לביאליק. אמר
גם. הראה לי הקדשות ביאליק שכתב
לו בפתח ספר שיריו. אף סיפר לי
על ידידותם הרבה. אך השואה —
סמל מכאן. נכונותי. מחקתי. ונצטער
תי שמתקתי. הרי היתה זו אבח —
הוא נשא את האדרת. וביאליק עצמו
הן כתב לה. „צרת חברי חצי נתמה —
ראה כמנך כמותי...“

יש מעריצים לאיש. יש חומכים
באיש. לשמעוני היו אלה. ואף נוסף
לאלה: תלמידים. עשרות בשנים הר
פיץ תורה. הקנה דעת. רבים־רבים
הסובבים ברחובותינו. היושבים בשבת
תחכמוני. פקודים או מפקדים — תלי
מידיו הם. שלהם — משלו. רבים
מתלמידיו נעים בימים אלה בשדחה
פלשת ובשערי עזה. הזוכרים הם את
שירו „שמסון“: „...ימינו אחד אחזה.
הוא לופת שני בשמאל... / המדבר
נושם על עזה — באש ואבקת חול...“
מעטים מהם ליווהו לפני שבעה ימים
לבית עולמו. כי מכל שנתן לזולתו
השאר לעצמו — אך שירו. בו מצא
צרי לכל. בשיר־צמדים שלו „השיר
השר“ רואה הוא בשירו חזות הכל:
לבן בעבותות אני ישיר אסור /
לכן יומם וליל אל מקדשו אסור...“
כאשר נתפזרו אחייני מלחיו לי
בית־החיים. עלו בזכרוני דברי שירי:
ואם פי לא ארהיב ואח מאלקים
לשאול / אך לי נדמה. פי גם ברדתי
לשאול / עסוף בתכריכים. באפלת
ארון / לך־לך. השיר. עוד שיר אח
רה ארוך.

עת במצוקות גרד הגב בודד. כאב
היה השיר. כאת. היה השיר כאב.
(ד. שמשוני)

לא ביום אחד. ולא במבט אחד.
ידעתי את המשורר. תחילה — מפי
השמיעה. מן ההתפעלות הראשונה.
אחרי כן — מפי הקריאה.

מאורעות הדמים של תרצ"ו. כות
רות העתונים מלאו מסגרות שוארות.
לא היו אז עדיין מושגי קרבנות
מלחמה של עשרות או מאות. ח"ו.
קרבנות יחידים. וכל קרבן — לא
יסולא בפני שמות הקדושים נחרתו
יפה־יפה בזכרונו של כל אחד ביישוב
ובעם. ולא לאדם בלבד ספדו. אף
לעץ שנעקר. אף לשדה שעלתה באש.
בעיקר נפלה מעמסה המעמסה על
קיבוצים. מושבים. עוד רחף אז על
השמירה מזיו „השומר“ מימי ברא
שית. סוסה. רובה. אקדח.

בוקר ועתוננו. ובעתון. במסגרת שחר
רה: שני השומרים. יואש ויצחק. נר
צחו ליד יקנעם. וכשבוע אחרי כן:
על שמות שני השומרים. יצחק ויואש.
שנרצחו ליד יקנעם. נקראו שני היל
דים הראשונים. תאומים. שנולדו ב
יקנעם.

בגליון של שבת — פורסם שירו
הידוע של דוד שמעוני: „בהר אפרים.
ביקנעם...“ השר על המעשה — „האין
זה אות ומופת ממרומים אם לא נפ
ידו גם במותם — עתה ברית חיים
מחדש אחדתם...“ השיר מסיים ב
קריאה: „גדלו מהרה. יואשים! יצח
קים! / שדות ישראל לכם מחכים...“
לא עברו ימים מרובים — ולשיר
מנגינה. והוא מושר בפי יחיד ובפי
צבור.

ימים אסורים. לימודים. עיון בספ
רים. אז נתגלה לי המשורר. בספרי
שיריו. בתרגומיו. בפואמות. אז נת
נלו לי „הלוצים“. „ביער בחדרה“
„יזבל העגלונים“ ועוד־ריח שדה שי
נחברד בו. „שחק־התכלת של ארץ־
מולדת נשמה — — — שיחות בין
צעירים. היכוחים על יצירות המשורר.